

61 שהחמירה התורה לאסור את ישראל בתשמיש שלשה ימים קודם
 62 מעמד הר סיני כדי שתוכלנה גם הנשים לטבול ביום השלישי
 63 ולהיטהר מטומאת קרי בשעת מתן תורה, האם נלמד מכך שהפולטת
 64 רואה הוי"א, ונאמר שמה שנצטוו להישמר בסיני דווקא מטומאת
 65 פולטת ולא מטומאות מת ושרץ, זו הוכחה שהפולטת נחשבת כרואה
 66 טומאה מגופה שהיא חמורה יותר מטומאת מגע מת ושרץ, או
 67 דילמא לא נקרינן מאהרה זו שבסיני כיון דהדוש הוא, דהא זבין
 68 ומצורעים דחמירי - שהן טומאות חמורות הבאות מגופם ואף על פי
 69 כן לא אחמיר בהו דחמנא להישמר מהן בסיני, לפיכך מה שהחמיר
 70 על הפולטת אין זו ראייה שהיא בטומאה הבאה מגופה.
 71 הגמרא חזרת אל המימרא ומביאה את סופה: אמר ליה אבי לרב
 72 שמואל בר ביסנא, אף לדעת רבי שמעון, פולטת כרואה הוי"א. אתא
 73 שייליה לרבא - בא רב שמואל בר ביסנא ושאל גם את רבא, אמר
 74 ליה, רואה הוי"א. אתא לקמיה דרב יוסף, אמר ליה, רואה הוי"א.
 75 הדר אתא - חזר ובא רב שמואל בר ביסנא לקמיה דאבין, ואמר ליה
 76 לאבין, כולכו ברקא דתא תפיתו - כולכם ברוק אחד תרוקו.
 77 כלומר, האם שמועה אחת שמעתם כולכם שכך הדין. אמר ליה
 78 אבין, שפיר אמרי לה, כי עד כאן לא קאמר רבי שמעון דיה
 79 כבועלה, אלא לענין לטמא בפנים כבחיון - שאינה מיטמאה אלא
 80 בחיון, אבל לפתור ספירתה ולטמא בכל שהווא, רואה הוי"א,
 81 וסותרת ומיטמאה.
 82 שנינו במשנה, כל הנשים מיטמאות בבית החיצון. הגמרא מביאה
 83 ברייתא בענין זה: תנו רבנן, הנדה, הנזקה, והשומרת יום כנגד יום
 84 - הרואה דם במשך יום או יומים בימים הראויים לזיבתה וצריכה
 85 לשמור יום אחד שלא תראה בו וטובלת לערב וטהורה, והיוולדת,
 86 כולן מטמאות בפנים - בזיבת הדם בתוך בשרן מן הבית הפנימי אל
 87 הבית החיצון של הרחם, כבחיון.
 88 מקשה הגמרא: בשלמא כוליה להי - מובן הדבר בכל הנשים
 89 הראשונות שבברייתא. אלא יולדת, אינו מובן באיזה אופן מדובר
 90 בברייתא, אי בימי נדה, - הרי אם ראתה דם וילדה בימים הראויים
 91 לנדתה, הרי זו נדה גמורה, וכבר הוזכרה נדה בברייתא זו, ואי בימי
 92 זיקה, הרי זו זיקה, וגם זבה כבר הוזכרה בברייתא זו. מותרת
 93 הגמרא: לא צריכא אלא שראתה בעת שירדה לטבול מטומאה
 94 לטהרה - כשמסתיימים השבועים של טומאתה לאחר לידת נקבה
 95 והלכה לטבול ולהתחיל את ימי טהרה שהם עד מלאת שמונים יום
 96 ללידתה. ובי הא דאמר רבי יורא אמר רב הוי"א פרו אשי אמר רב,
 97 יולדת שירדה לטבול בסוף השבועים מטומאה לטהרה, ונעקר
 98 ממנה דם מהבית הפנימי של הרחם ועמד בבית החיצון ולא יצא
 99 לחוץ אלא לאחר יום או יומים, אם היתה עקירתו בירידה - בעת
 100 שירדה לטבול קודם שטבלה, הרי זו טמאה ואינה יכולה להיטהר כל
 101 זמן שנשאר הדם בבית החיצון. אבל אם היתה עקירתו כעלייה מן
 102 הטבילה, מהורה, כיון שהוא דם טהור שאינו מטמא. ולפי זה, מה
 103 שאמרה הברייתא שילדת מיטמאה בפנים כבחיון, כוונתה גם כן
 104 באופן שנעקר הדם מהבית הפנימי אל הבית החיצון קודם שטבלה,
 105 שכל זמן שהדם שם הוא מטמאה.
 106 הגמרא מביאה קושיא על המימרא של רבי זירא ומחמת קושיא זו,
 107 תבאר להלן (ע"ב) שאי אפשר להעמיד את הברייתא ביולדת
 108 שראתה כשירדה לטבול: אמר ליה רבי ירמיה לרבי יורא, מה
 109 שאמרת שנטמאת היולדת מחמת הדם שנעקר ממנה בירידה, אינו
 110 מובן אמאי טמאה, הרי טומאה בלועה היא בתוך גופה, ואינה
 111 מטמאה לא במגע ולא במשא.
 112 אמר ליה רבי זירא, ויל שייליה - לך ושאל דבר זה לרבי אבין,
 113 דאמריית ניהליה וברביש לי ברשיה בי מדרשא - שהסברתי
 114 לפני מדוע ע"ז דם מה מטמאה, ונענע לי בראשו בבית המדרש לאות
 115 שהסכים לדברי. אזל שייליה - הלך ושאל זאת לרבי אבין. אמר ליה
 116 רבי אבין, טמאה זו היא מגזירת חכמים שהחמירו בדין היולדת
 117 ועשויה שתיטמא מדרבנן בטומאה בלועה כדן נבלת עוף מהור
 118 שמטמאה מדאורייתא את הכנדים שעליו בעת מגעה בבית
 119 הבלועה, אף שהוא מגע טמאה בלועה.
 120 מקשה הגמרא: מי דמי - וכי יש לדמות דין יולדת לדין נבלת העוף,

1 ובי תימא דילמא אישתייר - ואם תאמר שרבא טימא אותה שמה
 2 לאחר הילוכה עדיין נשתייר מעט זרע ואחרי שתטבול תפלטנו, אי
 3 הוי הוישינן שפמא נשתייר מפעי ליה - היה צריך רבא לומר,
 4 ומדוע אמר 'שאי אפשר לה שלא תפלוט' שמשמע שטמאה ודאי.
 5 ומפני קושיא זו מעמידה הגמרא את דבריו באופן אחר: אלא ודאי
 6 בהילוכה לטבול אפשר שתפלוט הכל, ועל כרחך לרבא שאמר
 7 שודאי אינה יכולה להיטהר מדובר נמי שהטבילה במטה, ולא
 8 קשיא כיצד אמר רבי שמעון שיכולה להיטהר, כי כאן במימרא של
 9 רבא מדובר במתהפכת במייתה לאחר הטבילה, שתנועתה גורמת
 10 לזרע להיפלט ולפיכך אינה יכולה להיטהר עד שיעברו שלשה ימים,
 11 מה שאין כן כאן בברייתא הראשונה מדובר בשאינה מתהפכת,
 12 לפיכך לדעת רבי שמעון היא נשארת טהורה כל זמן שלא נודע
 13 שפלטה לחוץ. ורבא שאמר שכל שלשה ימים אסורה לאכול
 14 בתרומה, אקרא קאי - בא לבאר בזה את הכתוב בדין משמשת, והכי
 15 קאמר, כי כתב רחמנא לגבי משמשת (ויקרא טו יח) 'ורחצו במים
 16 וטמאו עד הערב', שמשמע שיכולה לטבול ולהיטהר בערב, הרי זה
 17 רק בשאינה מתהפכת לאחר הטבילה, אבל במתהפכת, כל שלשה
 18 ימים אסורה לאכול בתרומה, מפני שאי אפשר לה שלא תפלוט.
 19 הגמרא דנה מדוע טימא הכתוב בפולטת: בעא מיניה רב שמואל בר
 20 יוסף מאבין, פולטת שכבת זרע, האם טימא אותה הכתוב מפני
 21 שרואה הוי"א - כפולטת שכבת זרע תראה היא כראיית דם נדת,
 22 או שטימאה הכתוב מפני שנוגעת הוי"א - שפליטתה נגעה שכבת
 23 זרע בבשרה מבחוץ.
 24 הגמרא מפסיקה באמצע הבאת המימרא, ומבארת מה הם הדינים
 25 התלויים בספק זה: נפקא מינה, לפתור ספירת שבעה נקיים בזבה,
 26 שאם הפולטת כרואה, היא סותרת ספירתה כאילו ראתה דם, אבל
 27 אם היא כנוגעת, אינה סותרת את ספירתה. וכן לענין לטמא
 28 בפליטתה אפילו במשהו, שאם היא כרואה, נטמאת בכל שיעור
 29 שתפלוט, כמו שנטמאת בראיית דם בכל שהוא, אבל אם היא
 30 כנוגעת, אין שכבת זרע מטמאת במגעה אלא כשיש בה שיעור. וכן
 31 לענין לטמא בפנים כבחיון, שאם היא כרואה, תיטמא בפליטתה
 32 מבית הפנימי לבית החיצון אף קודם שיצא חוץ לגופה, אבל אם היא
 33 כנוגעת, לא תיטמא, כי הוא מגע בית הסתרים.
 34 מקשה הגמרא: מה נפשך, אי שמיע ליה מתניתא - אם ידועה לרב
 35 שמואל בר ביסנא הברייתא שנחלקו בה חכמים ורבי שמעון בענין
 36 פולטת (לעיל מא:), מדוע הסתפק, הרי פשוט שלרבנן רואה הוי"א,
 37 שהרי אמרו שמיטמאה בפנים כבחיון כובה, ולשיטתם ודאי גם אין
 38 שיעור לפליטתה וסותרת את ספירתה. ולרבי שמעון פשוט שנוגעת
 39 הוי"א, שהרי אמר שאינה מיטמאה בפנים כבחיון, ולשיטתו ודאי אינה
 40 סותרת ספירתה וצריך שיעור לפליטתה. ואי לא שמיע ליה
 41 מתניתא, גם כן אינו מובן מדוע הסתפק, הרי מסתברא שנוגעת
 42 הוי"א, שהרי הרואה דם, ארייתה באה מגופה, מה שאין כן בפולטת
 43 שאינו הפנימי לבית החיצון אף קודם שיצא חוץ לגופה, הרי זה כמגע שאר
 44 טומאות שאינן מטמאות בבית הסתרים.
 45 מיישבת הגמרא: לעולם שמיע ליה מתניתא - הברייתא היתה
 46 ידועה לו, ואלויא דרבנן לא קמיפיעיא ליה - לא הסתפק, כי
 47 לשיטתם ודאי דינה כרואה לכל דבר, אלא כי קא מיפיעיא ליה
 48 אליבא דרבי שמעון. ולענין לטמא בפנים כבחיון, לא קמיפיעיא
 49 ליה, כי פשוט שלרבי שמעון אינה מיטמאה בפנים, אלא כי
 50 קמיפיעיא ליה לענין לפתור את ספירתה ולטמא בכל שהוא, מאן
 51 כי קאמר רבי שמעון שהפולטת היה כבועלה, אולי הני מילי
 52 לטמוני בפנים כבחיון - זהו רק לענין שאינה נטמאת בפנים כבחיון,
 53 כשם שבועלה אינו נטמא עד שתצא טומאתו לחוץ. אבל לענין
 54 לפתור ספירתה ולטמא בכל שהוא, רואה הוי"א - דינה כרואה
 55 וסותרת ומיטמאה בכלשהו, או דילמא לא שניא, וכשם שהיא
 56 כנוגעת לענין שאינה נטמאת אלא מבחוץ, כך היא כנוגעת לענין
 57 שלא תסתור ספירתה ולא תיטמא בכלשהו.
 58 ביאור אחר מהו ספיקו של רב שמואל בר ביסנא: איכא דאמרי,
 59 לעולם לא שמיע ליה מתניתא - לא היתה ידועה לו הברייתא, והכי
 60 קמיפיעיא ליה, מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני - ממה

59 איבערא ליה, אותו מקום - הבית החיצון של אשה, בלוע הוי -
 60 בלוע בבשרה הוא, או בית הסתרים הוי - נחשב כשאר קמטים
 61 שהם בית הסתרים. מבררת הגמרא: למאי נפקא מינה. משיבה
 62 הגמרא: בגון שתתחבה לה חבירתה ביות נבלה באותו מקום, ולא
 63 נגע בבשרה מבחוץ. אי אמרת בלוע הוי, מומאה בלועה לא
 64 מטמאה מפני שהיא כמי שאינה, ואין בה לא מגע ולא משא. ואלם
 65 אי אמרת שבית הסתרים הוי, נהי דבמע לא מטמא - הגם שאינו
 66 מיטמא במגע, אבל במשא מיהא מטמא - מכל מקום מיטמא
 67 במשא, וכיון שאותו כוית אינו נחשב כבלוע נמצא שיש עליו עדיין
 68 תואר נבילה, ומטמא את האשה הנושאת אותו.
 69 הגמרא מביאה שתי דעות לפשוט את הספק: אבי אמר, הבית
 70 החיצון של הרחם בלוע הוי. ורבא אמר, בית הסתרים הוי.
 71 רבא מביא מקור לדבריו: אמר רבא, מנא אמינא לה שדינו כבית
 72 הסתרים, דתניא לגבי משמשת (לעיל מא:), שמצד נגיעת שכבת זרע
 73 בבשרה מבחוץ לא היה צריך הכתוב לחדש בה טומאה כיון שהיא
 74 ככל נוגע בשכבת זרע שטמא, אלא בא הכתוב להשמיענו שנטמאת
 75 גם בנגיעת הטיפה בבית החיצון של הרחם, לפי שהיית יכול לומר
 76 שאינה נטמאת בכך מפני שטומאת בית הסתרים היא וטומאת
 77 בית הסתרים לא מטמאה, אלא שגורת הכתוב היא שטיטמא
 78 בנגיעתה מבפנים. הרי מפורש בברייתא שהבית החיצון נחשב לבית
 79 הסתרים.
 80 מבררת הגמרא: ואביי שאמר שאינו כבית הסתרים, כיצד יבאר
 81 ברייתא זו. משיבה הגמרא: לדעת אביי, תרא ועוד קאמר - כוונת
 82 התנא לומר שיש טעם נוסף מלבד הטעם העיקרי, מדוע היינו אומרים
 83 שלא טיטמא. תרא, דטומאה בלועה היא, וטעם זה פשוט ואין צורך
 84 להכירו, ועוד טעם, שאפילו אם תמצי לומר שאינה טומאה
 85 בלועה, הרי טומאת בית הסתרים היא ואינה מטמאה. אלא שגורת
 86 הכתוב היא שטיטמא.
 87 מחלוקת נוספת של אביי ורבא בענין דומה: איבערא ליה, המקום
 88 שנבלת עוף מהור מטמאת בו, היינו בית הבליעה, בלוע הוי, או
 89 בית הסתרים הוי. מבררת הגמרא: למאי נפקא מינה. משיבה
 90 הגמרא: בגון שתתחב לו חבירו ביות נבלה של בהמה לתוך פיו
 91 בבית הבליעה, ולא נגעה בו במקום אחר. אי אמרת בלוע הוי,
 92 מומאה בלועה לא מטמא במגע ובמשא. (אלא אי) [ואי] אמרת
 93 שבית הסתרים הוי, נהי דבמע לא מטמא, במשא מיהא
 94 מטמא, והנושא נבילת בהמה בבית הבליעה יטמא ממנה.
 95 הגמרא פושטת את הספק: אביי אמר, מקום בית הבליעה בלוע הוי.
 96 ורבא אמר, בית הסתרים הוי.
 97 אביי מביא מקור לדבריו: אמר אביי, מנא אמינא לה שדינו כבלוע,
 98 דתניא, וכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אביית - בבית
 99 הבליעה נבילת עוף טהור, תלמוד לומר נבילת העוף (ויקרא כב
 100 ח) נבלה ותרפה לא יאכל למטאה בה', משמע שטומאה מחמת
 101 אכילה אמרה רבא, שאין לה טומאה אלא על ידי אכילתה,
 102 כלומר רק נבילת עוף טהור, יצתה זו - נבילת הבהמה, (שטמאה)
 103 [שטומאתה] במגע ובמשא קודם שיאכלנה, לפיכך אין פסוק זה
 104 עוסק בה ואין לנו מקור שטמא בבית הבליעה. הרי שבית הבליעה
 105 נחשב כבלוע, כי אם היה נחשב כבית הסתרים הרי הוא מיטמא
 106 במשא. ומדוע אמרה הברייתא שנבילת בהמה אינה מטמאת בו.
 107 הגמרא מביאה את המשך הדרשה בענין טומאת נבילת הבהמה
 108 בבית הבליעה. שואלת הגמרא: ותייתי נבילת בהמה בקל וחומר
 109 מנבלת עוף מהור, ומה נבלת עוף מהור הקלה, שאין לה טומאה
 110 במגע ומשא בחוץ, ואף על פי כן מצינו שיש לה טומאה בפנים
 111 בבית הבליעה, זו - נבילת הבהמה החמורה, שיש לה טומאה במגע
 112 ומשא בחוץ, אינו דין שיש לה טומאה בפנים בבית הבליעה. דוחה
 113 הגמרא: אמר רבא נבילת עוף טהור (ויקרא כב ח) לא יאכל
 114 לטמאה בה, משמע שדווקא בה נאמר שטמא בגדים באכילתה,
 115 ולא נבילה אחרת, היינו שנבילת בהמה אינה מטמאת בגדים
 116 באכילתה. ויש לשאול אם כן, מה תלמוד לומר נבילת בהמה

1 והרי הקם נבילת עוף טהור, אין לה טומאה מבחוץ, אלא רק בבית
 2 הבליעה, ומוכח שהיא גזירת הכתוב שטמא באופן כזה, אבל הקא
 3 ביולדת שירדה לטבול, כי נפיק לבראי ליפמי - הלא כשיצא הדם
 4 לחוץ יגע בה טיטמא מכל מקום, ומוכח שטומאתו כשאר טומאות,
 5 ואין לומר שטיטמא בבלוע.
 6 ומפני קושיא זו, מעמידה הגמרא את דברי רבי זירא באופן אחר: אלא
 7 הקא נמי, מה שטימאה רבי זירא הוא דווקא כשיצא הדם לחוץ,
 8 ומפני שנעקר הדם מן המקור קודם הטבילה הרי זה דם טמא ונטמאת
 9 במגעו. אבל לפני שיצא לחוץ אפילו הוא בבית החיצון אם טבלה
 10 הרי היא טהורה כל זמן שלא יצא, כיון שטומאה בלועה אינה
 11 מטמאת.
 12 מקשה הגמרא: אי יצא לחוץ, מאי למימרא - מה החידוש בדבר,
 13 הרי כשנעקר הדם לפני טבילתה ודאי שהוא דם טמא שנטמאת
 14 במגעו. מתרצת הגמרא: מהו דתימא, מגו דמהניא טבילה לדם
 15 דאיכא גואי - מתוך שמועילה הטבילה לטהר דם שבבית הפנימי,
 16 שכל דם שנמצא שם קודם טבילתה אם יצא לאור טבילתה אינו
 17 מטמאה, תהני נמי להאי - תועיל לטהר גם דם זה שבבית החיצון,
 18 קא משמע לן שלא הועילה לו הטבילה ובצאתו לחוץ יטמאנה.
 19 כיון שהעמידה הגמרא את דברי רבי זירא דווקא כשיצא הדם לחוץ,
 20 מעתה אי אפשר להעמיד את הברייתא לעיל (ע"א) כדבריו, שהרי
 21 מפורש בברייתא שהיוצא מיטמאה בפנים. לפיכך חוזרת הגמרא
 22 לברר במה מדובר בברייתא. שואלת הגמרא: שמעתין איפריק -
 23 המימרא של רבי זירא מיושבת, שכונתו למגע הטומאה מבחוץ ואין
 24 להקשות עליו מדין טומאה בלועה. אלא מה שאמרה הברייתא
 25 שיוולדת נטמאת בפנים מבחוץ, אינו מובן באיזה אופן מדובר, אי
 26 ראתה וילדה בימי נדה, הרי זו טומאת נדה, ואי בימי זיקה, הרי זו
 27 טומאת זיקה, ונדה חבה כבר הוזכרו בברייתא זו. מתרצת הגמרא:
 28 הקא במאי עסקינן, בלידה ובשפתא - יבשה, שלא יצא דם עם הולד,
 29 וטומאתה רק מדין יולדת.
 30 מבררת הגמרא: אם מדובר בלידה ובשפתא, מאי מטמא בפנים
 31 כבחוץ איכא. משיבה הגמרא: בגון שהוציא הולד ראשו הוי
 32 לפרוודור, אל הבית החיצון, והחידוש הוא שנחשב כילוד אף שלא
 33 יצא לאור העולם, ואמו טמאה לידה, וסברא זו היא בדרך אושעיא,
 34 דאמר רב אושעיא (חולין עב). שהטעם שטימאה המשנה (שם עא.)
 35 מילדת שהכניסה ידה ונגעה בולד מת, נודה שמא יוציא הולד
 36 ראשו הוי לפרוודור, ותיגע בו שם ותחשוב שלא הוציא ראשו עדיין
 37 וטהורה. הרי שלדעת רב אושעיא, יציאתו לבית החיצון נחשבת
 38 כלידה, וכן כשאמרה הברייתא שיוולדת מיטמאת בפנים, כוונתה
 39 שיש לה טומאת לידה מעת שהוציא ראשו לבית החיצון.
 40 הגמרא מביאה מקור נוסף לכך שיציאת הולד לבית החיצון נחשבת
 41 כלידה: ובי ההוא דאתא לקמיה דרבא - וכמו שמוכח מהמעשה
 42 באדם אחד שבא לפני רבא, אמר ליה, מהו לממהל בשבתא - האם
 43 מותר למול בשבת. אמר ליה רבא, שפיר דמי, שהרי מילה בזמנה
 44 דוחה את השבת. בתר דנפק - לאחר שיצא, אמר רבא, סלקא
 45 דעתך דההוא נברא לא ידע דשרי לממהל בשבתא - וכי לא ידע
 46 זה שמוותר למול בשבת. אלא ודאי אירע בו איזה ספק, ולא אמר
 47 מהו. אול בתריה - הלך אחריו ואמר ליה, אימא לי איין - אמור
 48 לי איפוא, נופא דעובדא היכי הוה - כיצד היה. אמר ליה, שמעית
 49 וקל דצויין אפניא דמעלי שבתא - שמעתי שהולד צועק ממעי אמו
 50 מבעוד יום של ערב שבת, ולא אתיליד עד שבתא - ולא יצא אלא
 51 בלילה כשהיה שבת ודאי. אמר ליה רבא, האי - ולד זה בעת שצעק
 52 כבר הוציא ראשו חוץ לפרוודור הוא, ודינו כנולד ביום שיש,
 53 ומילתו בשבת הוי מילה שלא בזמנה, וכל מילה שלא בזמנה אינ
 54 מחללין עליה את השבת. הרי שגם לדעת רבא, יציאתו לבית
 55 החיצון נחשבת כלידה.
 56 שנינו בברייתא (לעיל מא:), שהמשמשת לא היתה צריכה להיטמא
 57 מצד נגיעת שכבת זרע במעיה, כיון שהוא בית הסתרים, אלא שגזירת
 58 הכתוב שטיטמא בכך. הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בענין זה:

**כג, ג – ויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך
ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי ודבר מה יראני
והגדתי לך וילך שפי**

ב. לפי שראה בלעם בשמו בלעם נוט' ב'נות ל'וט ע'מוון מ'ואב שיצאו ממנו ש'תי פ'רירות טובות (בבא קמא לח, ב), נוט' נ"ר נ'עמה ר'ות (תהלים קל"ב ערכתי נר למשיחי) ורצה לבטל הפרידות שהוא משיח, לכן אמר ארה לי לעצמי אני מקלל כי משיח בא מן מואב, וזה נרמז במלת שפ"י ש'תי פ'רירות י'קומו.

מגלה עמוקות

**כג, יז – דרך כוכב מיעקב וקם שבת
מישראל ומוחץ פאתי מואב**

ג. הנה הרמב"ן פירש דפסוק זה קאי על משיח צדקנו, וזה שכתוב דרך כוכב מיעקב, בעבור כי המשיח יקבץ נדחי ישראל מקצה הארץ [וכמו שכתב הרמב"ם בסוף הלכות מלכים² שהמלך המשיח מקבץ נדחי ישראל כו' ואם יעמוד מלך מבית דוד כו' וילחם מלחמות ה' כו' והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי], לכן ימשילנו לכוכב הדורך ברקיע מקצה השמים³. ויש לפרש כוונתו, דהנה רש"י פירש על דרך כוכב שהוא כמו הכוכב העובר כחץ, כדאיתא בגמרא ברכות⁵ אודות

כוכבא דשביט שהוא יורה כחץ, ולכן נמשל משיח לכוכב, שכמו כוכב השביט יורה מקצה הארץ ועד קצהו, כך משיח יקבץ את נדחי ישראל מקצה העולם ועד קצהו, ויחזירם לארצנו הקדושה, בגאולה האמיתית והשלימה.

והגם שהרמב"ם בהלכות מלכים שם לא פירש כן, אלא כתב⁴ שפסוק זה קאי בשני המשיחים, דוד ומשיח, דרך כוכב מיעקב זה דוד וקם שבת מישראל זה משיח כו', מכל מקום הרי פירוש זה (דדרך כוכב מיעקב קאי על משיח) יש לו מקור בירושלמי תענית⁷, דאיתא התם שרבי עקיבא דרש פסוק זה על בר כוכבא, כי דימה שהוא מלך המשיח [ויש לבאר טעם הדבר בפנימיות הענין, כי מצד עבודת רבי עקיבא כבר הגיע אז זמן הגאולה האמיתית והשלימה], ומוכח מה שלפי דעת רבי עקיבא פסוק זה קאי על משיח צדקנו.

וגם בדברי הרמב"ם עצמו יש לדייק, שלא כתב סתם דדרך כוכב מיעקב קאי על דוד, אלא הקדים וכתב שבנבואה זו ניבא בלעם על שני המשיחים⁸, המשיח הראשון שהוא דוד והמשיח האחרון שהוא משיח צדקנו, ומוכח מזה, שגם דוד כאן הוא בתור משיח. וכמבואר במקום אחר (בדרושים⁹ על הפסוק¹⁰ ועבדי דוד מלך עליהם גו') שגם דוד הוא בחי' משיח, שלכן נקרא בכמה מקומות בשם דוד מלכא משיחא. ממאמר ד"ה "אראנו ולא עתה" ספר המאמרים ה'תשס"ל עמוד 254 (הנחה בלתי מוגה)

(6) הלכה א.

(7) פרק ד הלכה ה. (עיי' ילקוט משיח וגאולה על התורה פרשת בלק סימן תח).

(8) ראה בארוכה לקוטי שיחות חלק יח עמוד 274 וילך. (עיי' ילקוט משיח וגאולה על התורה פרשת בלק סימן שעב. שעה).

(9) ד"ה ועבדי דוד תרצ"ט (ספר המאמרים תרצ"ט עמוד 191. 195). תשכ"ו (ספר

המאמרים מלוקט חלק ב עמוד רכא). ועוד.

(10) יחזקאל לו, כד.

(1) במלת שפ"י: עיי' עוד בזה לעיל סימן מו. צו. עיי' ילקוט משיח וגאולה על התורה פרשת בלק סימן צח.

(2) פרק יא בתחילתו ובסופו. עיי' ילקוט משיח וגאולה על התורה פרשת בלק סימן שע. שעה. שעב.

(3) עכ"ל הרמב"ן.

(4) עיי' בזה לעיל סימן שעה.

(5) נח, ב.

המשך ביאור למס' נדה ליום שני עמ' ב

1 טהורה (שם יא מ) 'וְהָאוֹבֵל מִנְבֵּלְתָהּ יִכְבַּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב /
2 האם אין כוונת הכתוב שגם נבילת בהמה מטמאת בגדים בבית
3 הבליעה. ויש לדחות, שבאומרו 'והאוכל' בא ליתן שיעור לנגוע
4 וְלִנְשָׂא את הנבילה הכתובים באותה פרשה, שיהיה שיעור טומאתם
5 בְּאוֹבֵל – כדי אכילה, מֵה אוֹבֵל שיעורו בְּבִיטָה, אִם נֹגַע וְנִשָּׂא
6 אינם נטמאים אלא בְּבִיטָה.
7 עוד בענין מגע בית הסתרים: אָמַר רַבָּא, המחזיק שְׂרָיִן בְּקוֹמָטוֹ –
8 בתוך קמטים שבגוף האדם, כגון בבית השחי, טָהוֹר. אבל המחזיק
9 נְבִילָה של בהמה בְּקוֹמָטוֹ, טָמֵא. הטעם שְׂרָיִן בְּקוֹמָטוֹ טָהוֹר, כיון
10 שְׂרָיִן בְּנִינְיָעָה בלבד הוּא דְמִטְמֵא, ותוך הקמטים הוא בית הסתרים

1 וְבֵית הַסְּתָרִים לָאוּ פֶר טוֹמֵאת מְנַע הוּא. והטעם שְׂרָיִן בְּקוֹמָטוֹ
2 טָמֵא, כִּי נָהִי – הגם דְּבֵית הַסְּתָרִים מְנַע לֹא מִטְמֵא, בְּמִשָּׂא מִיָּהָא
3 מִטְמֵא.
4 הלכה נוספת באותו ענין: המחזיק שְׂרָיִן בְּקוֹמָטוֹ כגון בבית השחי,
5 וְהַכְּנִיסוֹ כשהוא בקומטו לְאֹיִר הַתְּנַזֵּר העשוי מחרס, התנור טָמֵא,
6 כיון שטומאה הנכנסת לאויר כלי חרס מטמאתו אף כשלא נגעה בו.
7 מקשה הגמרא: פְּשִׁיטָא. מתרצת הגמרא: מָהוּ דְּתִימָא, לפי
8 שבטומאת כלי חרס 'אֲשֶׁר יִפֵּל מֵהֶם אֶל תּוֹכּוֹ' (ויקרא יא לג) אָמַר
9 רַבְּהִינָא, היינו דווקא כשיהיה הדבר המטמא נראה בתוך הכלי,
10